

Aan
Van
Afgestemd met
In afschrift aan

MINDEF
DGB
CDS, DJZ, DCo, HDFC

TER BESLISSING

Datum

3 december 2025

Onze referentie

MINDEF20250043247

Opgesteld door

Beleidsadv Nationale Veiligh

KD: Ambtelijke leiding

M +31 6

@min
def.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Uitstelbrief aan Kamer impact HT3

Aanleiding

Naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer van maart jl. over de derde hoofdtak van de krijgsmacht,¹ heeft u tijdens het Wetgevingsoverleg Defensie in juni jl. toegezegd de Kamer uiterlijk eind december 2025 te informeren over de impact van de focusverschuiving naar de eerste hoofdtak op de derde hoofdtak van de krijgsmacht.²

In het Veiligheidsberaad van 27 oktober jl. is toegelicht dat de Kamerbrief op hoofdlijnen inzicht zal geven in capaciteiten van Defensie die mogelijk, in tijden van grootschalig conflict, niet meer geleverd kunnen worden en waarvoor nieuwe afspraken met de civiele autoriteiten gemaakt moeten worden.

Vanwege de omvang en complexiteit van het dossier in combinatie met de nog lopende afstemming met civiele autoriteiten is gebleken dat het inhoudelijk informeren van de Kamer nog te vroeg komt.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het informeren van de Kamer in Q1 2026 en bijgevoegde uitstelbrief hiertoe te tekenen.

Kernpunten

- Het rapport van de Algemene Rekenkamer over de derde hoofdtak en signalen vanuit Defensie over de (verminderde) beschikbaarheid van de Krijgsmacht voor taken van de derde hoofdtak in het geval van een hoofdtak 1 scenario heeft voor onrust bij het lokaal bestuur gezorgd;
- Intern Defensie bestaat een eerste beeld van de impact van inzet voor de eerste hoofdtak op eventuele inzet onder de derde hoofdtak. Dit is op dit moment echter nog onderhevig aan verandering, omdat militaire planningsprocessen nog lopen en een beeld van civiele capaciteiten nodig is om een 'gap-analyse' te maken;
- Verkennende gesprekken met de civiele autoriteiten zijn opgestart om in kaart te brengen waar capaciteitslacunes zitten. Civiele autoriteiten hebben voor deze input tijd nodig.

¹ Algemene Rekenkamer, 'De derde hoofdtak van de krijgsmacht, Ondersteuning bij rampenbestrijding, rechtshandhaving en humanitaire hulp', Den Haag: maart 2025, <https://www.rekenkamer.nl/documenten/2025/03/04/de-derde-hoofdtak-van-de-krijgsmacht>

² Kamerstukken II 2024/25, 36 725, nr. 7, p. 15.

- Verdiepende gesprekken met civiele autoriteiten zijn vervolgens nodig om te bezien hoe civiel-militaire samenwerking t.b.v. de taken onder de derde hoofdtak moeten worden ingericht.
- Met het oog op het creëren van draagvlak bij de civiele stakeholders en het formuleren van oplossingsrichtingen, heeft het de voorkeur de Kamer later (Q1 2026) te informeren. Zo ontstaat meer ruimte om een vollediger en meer accuraat beeld van de impact t.b.v. de Kamer en het lokaal bestuur te krijgen en om samen met civiele partners uitdagingen en oplossingen in kaart te brengen.

Toelichting

- Op dit moment lopen er intern Defensie verschillende trajecten die het lokaal bestuur raken. Het gaat dan bijvoorbeeld om de actualisatie van de derde hoofdtak van de krijgsmacht naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer, maar ook het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) en het weerbaarheidstraject. Dit zijn bestuurlijk gevoelige dossiers die zorgvuldig met het lokaal bestuur moeten worden opgepakt en afgestemd.
- Binnen Defensie wordt momenteel hard gewerkt aan het in kaart brengen van de impact op de derde hoofdtak van de focusverschuiving naar de eerste hoofdtak. Om hier een volledig beeld van te krijgen is ook zicht nodig op beschikbare civiele capaciteiten en capaciteiten waarvoor geen civiel alternatief beschikbaar is. Gezien de impact op het lokaal bestuur en de onrust die op dit onderwerp is ontstaan, is geconstateerd dat het van groot belang is de civiele autoriteiten goed te betrekken in het proces. De Kamer voor eind 2025 informeren over de eenzijdige analyse van Defensie is mogelijk, maar is op dit moment niet opportuun.
- Met het oog op het creëren van draagvlak bij de civiele stakeholders en het formuleren van oplossingsrichtingen, heeft het de voorkeur de Kamer later (Q1 2026) te informeren. Zo ontstaat meer ruimte om samen met civiele partners uitdagingen en oplossingen in kaart te brengen. Dit draagvlak is ook nodig voor het vervolgtraject waarin Defensie beoogt om met civiele autoriteiten toe te werken naar (wederkerige) ondersteuning waarbij Defensie voor hoofdtak 1 scenario's ook ondersteuning aan civiele autoriteiten kan vragen ten behoeve van de militaire taakuitvoering.

Financiële overwegingen

Niet van toepassing. Het vervolgtraject leidt mogelijk tot hernieuwde afspraken met de civiele autoriteiten over civiel militaire samenwerking. Dit zal naar verwachting ook leiden tot nieuwe afspraken rondom financiering van wederkerige ondersteuning tussen de krijgsmacht en civiele autoriteiten.

Juridische overwegingen

Niet van toepassing. Nieuwe afspraken omtrent civiel militaire samenwerking (wederkerige ondersteuning) vergen mogelijk een aanpassing in wet- en regelgeving.

Communicatie

Niet van toepassing.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

De Defensiestaf is betrokken bij het actualisatietraject.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt
Persoonsgegevens van derden worden niet openbaar gemaakt.

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

